

Eksteteten ved introduserte planter som kulturarv risk tverrfaglig studie av planteslag introdusert i Norge i perioden o, med *Abies alba* Mill. (vanlig edelgran) som case-studie

lbäck

ntroduserte planter representerer både kulturarv og frem-
ede arter, og er et komplekst forskningsfelt som berører
ere ulike disipliner, aktører og forvaltningsinteresser. Denne
vhandlingen er et empirisk bidrag til tverrfaglig forskning på
ntroduserte planter. Målet er å se nærmere på planter som ble
nnført i Norge på 1800-tallet, ved å kombinere metoder fra
istorie, botanikk og genetik. *Abies alba* Mill. (vanlig edel-
gt ut som case-plante, for å representere planter introdusert i
den og svartlistede planter.

ingen er basert på tre forskningsartikler som undersøkte
planter fra ulike innfallsvinkler:
in demand, now unwanted: reflections on changed attitudes
nts introduced to Norway 1750-1900". Landscape Research 42
nom et historisk tilbakeblikk på perioden 1750-1900, var det
t å forstå hvordan nye planteslag ble mottatt og beskrevet i
atur. De skriftlige kildene ble analysert med vekt på middel-
kademikere, presteskap, rådmenn og handelsmenn) syn på in-
lanter. Resultatene viser at holdninger til introduserte planter
g i den undersøkte tidsperioden, og at den norske middel-
te en viktig rolle for etterspørselen etter introduserte planter.
tle of values: a case study of a blacklisted heritage tree repre-
uropean silver fir *Abies alba* Mill. in a protected landscape in
rboricultural Journal 40 (2018). Målet med denne artikkelen
ppmerksomheten mot introduserte planter som en utfordring
gssammenheng, med *Abies alba* som eksempel. Dette ble
gjennom en kombinasjon av litteraturstudier og feltarbeid i et
ir- og kulturområde, der *Abies alba* har fått mest oppmerk-
en en invasiv art, selv om den er en del av områdets kulturhisto-
tet. Resultatet av studien viser at vedlikehold, som rydding av
og beiting, er viktig for å bevare landskapets unike kultur-
karakter, og begrenser i tillegg spredning av *Abies alba*. For å
e verdier knyttet til kulturlandskapet og et svartelistet arvstre,
tverrfaglig samarbeid mellom fagfolk.

3)"Past anthropogenic dispersal of introduced European silver fir
Abies alba Mill. in Norway was revealed by reduced representation sequ-
encing" (manuskript). Med planteintroduksjon som rød tråd, ble genetik
involvert som en tredje disiplin for å generere ny kunnskap, med *Abies*
alba som eksempel. Analyse av historiske skriftlige kilder, ble kombinert
med genetisk metode, det vil si feltarbeid og labarbeid. Denne studien
viser at kombinasjonen av historiske kilder og genetiske undersøkelser
er verdifull for å forstå ulike deler av prosessen i planteintroduksjon, og
hvordan mennesker fikk tilgang til og spredte plantemateriale.

Avhandlingens samlede bidrag er et forsøk på å integrere disiplinene
historie, botanikk og genetik, for å undersøke introduserte planter fra de
ulike innfallsvinklene. *Abies alba* fungerte som en bro mellom fortid og
nåtid, og de tre ulike disiplinene. Avhandlingen er også et særskilt bidrag
til den generelle samfunnsdebatten om bruk, forvaltning og forekomst av
introduserte arter i Norge, og er et skritt fremover mot å skape mer dialog,
og forenkle kommunikasjonen og samarbeidet mellom aktører som har
ulike forvaltningsinteresser.

Karoline på jul

I 2004 kjøpte Lekolar AB det utskilte for-
retningsområdet BRIO Educational, og be-
driften beskriver seg som markedsledende i
Norden som totalleverandør av møblement
og utstyr til barnehage og skole, med over
20 000 produkter i porteføljen.

Selskapet har også et uttalt miljøfokus,
og for å imøtekomme utfordringene med
mengden av plastavfall, er det etablert et
samarbeid med Upcycling Scandinavia
for «å gjenbruke og omdanne avfall til noe
verdifulle og lekkert», som det står i Leko-
lars egen pressemelding.

Svaret er den bærekraftige elevstolen
Karoline, det som beskrives som en 100 %
bærekraftig elevstol. Stolen Karoline skiller
seg ut ved å ha et skall som er helt gjenvinn-
bart, i tillegg til å være produsert av 100%
resirkulert plast. Arkitektur N applauderer!

Ser ut som en vanlig stol, er en miljøvinner. Foto: Lekolar AB.

SOLARLUX®

KUBEFORMET TERRASSETAK

SDL ACUBIS: frittstående eller for påbygging · edelt design
2° takvinkel · helårs værbeskyttelse · individuelle prosjektløsninger

solarlux.com